

Robert Harris

Agrippa

VERTAALD DOOR ROGIER VAN KAPPEL

2026

AMSTERDAM

De tekst van het lied op p. 35 is afkomstig uit Suetonius,
Keizers van Rome. Vertaald door en met een nawoord van D. den Hengst.
Amsterdam: Athenaeum - Polak & Van Gennep (2002), p. 42.

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2026 Robert Harris

Copyright Nederlandse vertaling © 2026 Rogier van Kappel
Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining niet toegestaan.

Eerste druk september 2026

Oorspronkelijke titel *Agrippa*

Oorspronkelijke uitgever Hutchinson Heinemann, Londen

Omslagontwerp Buro Blikgoed

Kaarten Neil Gower

Foto auteur Nick Gregan

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey

Druk en bindwerk Wilco, Amersfoort

ISBN 978 9403 1391 35

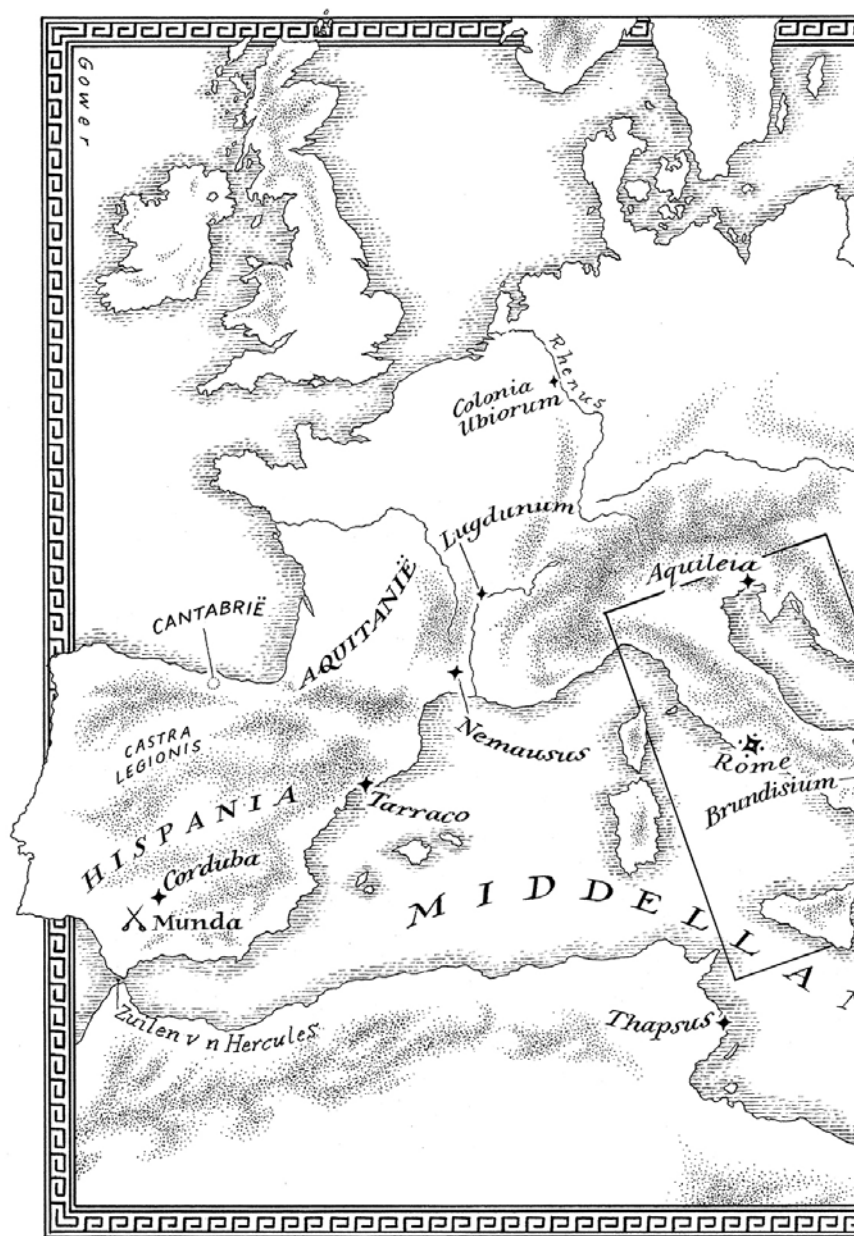
NUR 305

uitgeverijcargo.nl

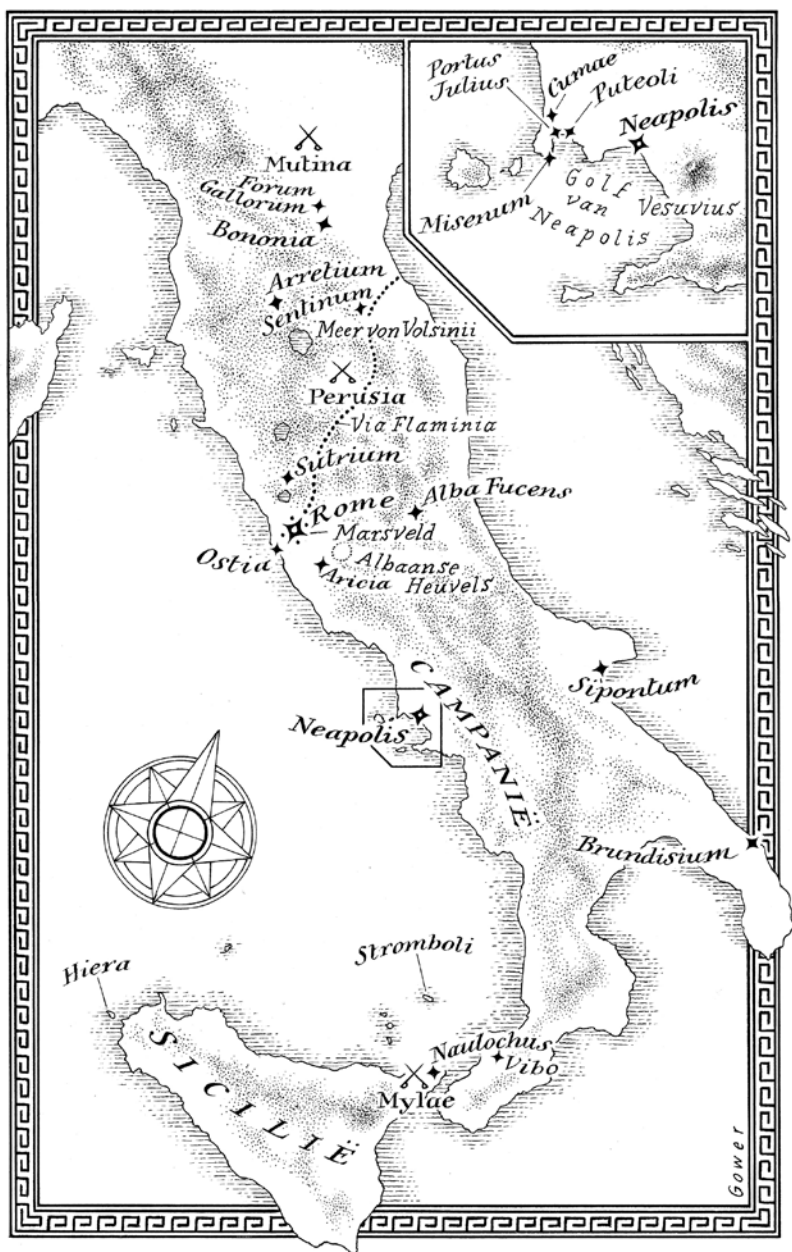
Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council® (FSC®) mag dragen.
Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor Gill

AGRIPPA'S WERELD

Ik ben met mijn voetjes vooruit ter wereld gekomen – een gevaarlijke manier om geboren te worden.

Aegri partus noemden de artsen het. Een smartelijke geboorte.

Mijn moeder heeft het niet overleefd.

Mijn beide voornamen zijn Marcus Vipsanius. Maar niemand, hoe goed diegene me ook kent, heeft die ooit gebruikt. Ik sta bekend als Agrippa, en dat is al zo sinds ik vijftig jaar geleden aan mijn hielen uit het lijk van mijn moeder werd getrokken. Agrippa.

Zodra ik oud genoeg was om de betekenis van mijn naam te begrijpen, heb ik mijn familieleden aan hun kop gezeurd.

Ik vraag het me nog steeds af.

Kwam het door mijn vader, die me altijd kil behandeld heeft? Heeft hij terwijl ik hulpeloos in mijn wiegje lag, met zijn gloeiendhete wrok en verdriet een merkteken in mijn voorhoofd gebrand? Of waren het mijn oudere broer en zus, die moederloos achterbleven en de intens verdrietige volwassenen ‘aegri

partus' hoorden fluisteren, en door die twee woorden met hun kinderstemmetjes argeloos aan elkaar te plakken een naam hebben gevormd die ik niet meer zou kwijtraken? Iedereen beweerde het zich niet te herinneren, en nu is het antwoord niet meer te achterhalen. En trouwens, het doet er ook niet toe.

Wat er wél toe doet, zijn de gevolgen.

Toen ik op mijn elfde de kinderkamer verliet en de wereld van de schooljongens binnentrad, met zijn natuurlijk wreedheid en pesterijen – Agrippa, Agrippa, moedermoordenaar –, moest ik wel leren mezelf te verdedigen. Van jongs af aan was ik al gezegend met een stevige lichaamsbouw en de afstandelijke, duistere gezichtsuitdrukking van een vechtersbaas, en ik nam het op tegen iedereen die me dwarszat. Ook de weinige keren dat ik werd verslagen, droegen ertoe bij dat ik bekend kwam te staan als een roekeloze agressieveling, en dat zorgde ervoor dat ik met rust werd gelaten.

Na verloop van tijd was mijn naam geen teken van schande meer, maar van onoverwinnelijkheid. Ik had een gevaarlijke geboorte overleefd. Ik had de natuur weten te trotseren. Ik beschikte over een bovennatuurlijke kracht. Sindsdien is mijn reputatie steeds verder gegroeid en verhard, totdat die me tijdens alle oorlogen waarin ik heb gestreden, omsloot als een pantser – en wel in die mate dat alleen de naam Agrippa die van man tot man rondging op het slagveld vaak al voldoende bleek om een vijand vrede te willen laten sluiten.

En het is deze reputatie die me door een onverwachte loop der gebeurtenissen ertoe heeft gebracht om op mijn vijftigste mijn memoires te gaan schrijven – iets waarvan ik heb gezworen het nooit te zullen doen.

Iemands naam schept zijn karakter.
En iemands karakter bepaalt zijn lot.

Drie maanden geleden, aan het einde van de herfst, bereikte me in Rome nieuws over een opstand in Illyricum, dat ruige bosgebied vol vijandelijke stammen aan de overzijde van de oostelijke Alpen.

Augustus bevond zich in Griekenland en daarom was het aan mij om te beslissen wat te doen. Onmiddellijk vroeg ik onze oude wederzijdse vriend Maecenas om raad.

Twintig jaar geleden had ik samen met Augustus in Illyricum gevochten. Het had ons toen twee campagnezizoenen gekost om de barbaren te bedwingen en nu de koudste maanden van het jaar niet lang meer op zich zouden laten wachten, zag ik er niet reikhalzend naar uit om het opnieuw tegen ze op te nemen. Ik was niet meer in de kracht van mijn leven. Ik had een etterende wond in mijn rechterbeen, de meest recente manifestatie van een ziekte waar ik maar niet overheen kom. Voor het eerst van mijn leven voelde ik me uitgeput. Bovendien was mijn vrouw zojuist zwanger geraakt van ons vijfde kind. Omdat het lot van mijn moeder nooit ver uit mijn gedachten was, wilde ik bij haar zijn tijdens haar zwangerschap.

Maar door de toestand in Illyricum te laten dooretteren zou alles wat we daar gewonnen hadden weer verloren kunnen gaan, en dat zou het noordoosten van Italië kwetsbaar maken voor een inval. Maecenas raadde me aan om er onmiddellijk heen te gaan en de leiding op me te nemen. Met tegenzin kwam ik tot de conclusie dat hij – zoals gebruikelijk – gelijk had.

Ik vroeg hem om een beetje op Julia te letten. Hij wierp me een veelbetekenende blik toe en beloofde dat.

Die nacht vertelde ik het Julia.

Mijn derde vrouw is drieëntwintig jaar jonger dan ik, het enige kind dat Augustus ooit heeft weten te verwekken. We waren al zeven jaar samen. Ons huwelijk was louter en alleen een kwestie van staatsraison, bedoeld om mannelijke troonopvolgers te leveren. Toch waren we best gelukkig samen, zeker in het begin. Maar nu, na vier kinderen gebaard te hebben – twee meisjes en twee jongens –, klaagt ze dat ze genoeg heeft van haar rol als wat zij ‘de keizerlijke fokmerrie’ noemt.

Ik beloofde haar dat ik op zijn laatst over zes maanden zou terugkeren, zodat ik tijdens de bevalling bij haar zou kunnen zijn. Ze nam het beter op dan ik had verwacht. We brachten samen enkele tedere dagen door voordat alles gereed was voor mijn vertrek. Toen sloeg ik de rode mantel om van een veldheer in actieve dienst en ging ik op weg naar het noorden.

De gouverneur van Illyricum, M. Vinicius, een ervaren militair, beschikte over ongeveer achtendertigduizend man voetvolk en bereden troepen, en daarom besloot ik dat ik niet meer dan een klein escorte nodig had.

We schoten goed op, wisselden regelmatig van paarden en reden van zonsopgang tot zonsondergang. Ik was blij met mijn mantel, die mijn in verband gewikkelde been aan het oog ontrok, al moest ik telkens als ik afsteeg mijn kaken op elkaar klemmen om mijn officieren niet te laten zien hoe beroerd ik eraan toe was. Als mijn lijfarts het verband verwisselde, wat hij elke avond deed, kostte het me de grootste moeite om het niet uit te schreeuwen, zodat ze het alsnog zouden merken.

Tegen de tijd dat we bij Aquileia de grens bereikten, dwarrelde de eerste wintersneeuw al neer op de bergen. De anderen

wilden een dag of twee rust nemen, maar dat is nooit mijn instelling geweest en ik stond erop om onmiddellijk aan de oversteek te beginnen.

De volgende avond kreeg ik koorts en moest ik in een toestand die voortdurend wisselde tussen wegdoezelen en klaarwakker schrikken worden voortgezeuld in een draagkoets, waarbij ik bij elke stoot of schok wakker schrok van de pijn. Van die tocht door de alpiene bergpassen herinner ik me maar weinig. Op de vierde dag, toen we aan onze afdaling naar de Illyrische vlakte begonnen, zakte de koorts gelukkig en slaagde ik er met grote moeite in om mezelf weer in het zadel te hijsen.

Het leger had zijn tenten opgeslagen in de buurt van de stad Segestica op de noordelijke oever van de rivier de Savus. Onze verkenners gingen vooruit om te waarschuwen dat we in aantocht waren, zodat de legioenen stonden opgesteld om me welkom te heten toen we door de poort van het legerkamp reden. Het gebrul dat weerklonk terwijl ik mijn helm afzette en over de brede laan tussen de centuriën door reed, moet mijlenver in de omtrek te horen zijn geweest.

Zodra me mijn tent was geweest, riep ik Vinicius en zijn staf bij me en vroeg ik hun om een volledig verslag over de situatie.

Volgens onze spionnen hielden de Germaanse strijdkrachten zich schuil in het bos dat op ongeveer drie mijl hiervandaan lag, dwars over het open landschap. De beste inschatting van hun mankracht lag op honderdtienduizend, ruwweg drie keer zoveel als wij. We hadden de keus om binnen onze palissade te blijven en te wachten tot ze kwamen opdagen – we beschikten over ruim voldoende voedsel en water – of de aanval in te zetten.

Wat zou Caesar hebben gedaan?

Ik gaf opdracht om ons voor te bereiden voor een aanval op de volgende dag.

– En zeg de manschappen dat ze daarbij zoveel lawaai maken als ze maar kunnen.

Die nacht sneeuwde het. Bij zonsopgang werd ik door de schildwachten gewekt met het nieuws dat een groep van zes barbaarse ruiters met een witte vlag naar ons kamp toe kwam rijden. Ik gaf opdracht om de poort te openen.

Ik ontving hen in mijn tent, gezeten op mijn magistratenzetel, onder mijn vaandel, en met mijn hoogste officieren achter me.

Ze waren in dierenvellen gehuld. Hun warrige haarbossen en baarden waren samengeklit tot een soort vacht en allemaal waren ze zwaar getatoeëerd. Ze leken nauwelijks menselijk. Via een tolk vroeg hun leider in zijn taal vol keelklanken of ik inderdaad de Romeinse veldheer Agrippa was. Ik zei dat ik dat was. Hij antwoordde dat ze groot respect hadden voor de wijze waarop ik hen twintig jaar geleden had bestreden, en daarom bereid waren om hun strijdkrachten uit elkaar te laten gaan en een poging te doen om door middel van onderhandelingen genoegdoening te krijgen voor hun grieven. Ze stemden erin toe om gijzelaars te leveren als garantie voor hun oprechtheid. Het was allemaal heel snel geregeld.

Ik gaf het leger opdracht om zijn voorbereidingen voor de strijd te staken.

Ik bleef nog enkele dagen in het legerkamp, gunde mijn been wat rust en wachtte tot de verkenners zouden melden dat de manschappen van het vijandelijke leger werkelijk naar hun

dorpen waren teruggekeerd. Dat scheen inderdaad het geval te zijn. Vinicius vroeg of ik meende dat ze woord zouden houden. Waarschijnlijk wel, antwoordde ik – voorlopig althans. Maar in het voorjaar zouden ze terugkomen, en tegen die tijd zouden wij versterkingen hebben kunnen laten aanrukken. Ik was van plan heimelijk terug te keren naar Rome, en mijn vaandel boven mijn tent te laten wapperen, om zo de schijn op te houden dat ik nog steeds bij het leger was. Ik droeg hem op niemand te vertellen over mijn vertrek.

Die nacht vertrok ik, samen met mijn escorte, zodat we in het donker niet opgemerkt zouden worden. We moesten ons haasten om de bergen over te steken voordat de sneeuw de bergpassen onbegaanbaar maakte. Daar slaagden we in en vier dagen laten bereikten we Italië. Het was belangrijk dat niemand weet zou hebben van mijn terugkeer. De Germaanse stammen moesten ervan overtuigd zijn dat ik me nog steeds in Illyricum bevond. Ik was van plan om maar kort in Rome te blijven, Julia op te halen en dan ongemerkt door te reizen naar onze villa aan de Golf van Neapolis. Daar zou het warmer zijn, zodat ik weer op krachten kon komen en zij rustig ons kind kon baren.

De reis naar Rome kostte nog eens een week. Tegen zonsondergang bereikten we de stad. Ik ging onmiddellijk naar mijn huis met uitzicht op de Tiber. Mijn slaven waren stomverbaasd om me te zien. Erger zelfs, zo drong het tot me door, ze waren enorm geschrokken. Toen ik naar Julia's vertrekken strompelde, stoven ze als een stel opvliegende duiven voor me uit de weg. Bij haar slaapkamer bleef ik staan. Ik kon stemmen horen. Ik duwde de deur op een kier, en in het flakkerende lamplicht

en de gloed van het haardvuur zag ik alles wat ik maar hoefde te zien.

Als het iemand anders was geweest had ik mijn zwaard getrokken en was ik met lange passen op hem afgestapt om hem ter plekke te doorsteken. Maar het was Tiberius Claudius Nero, Augustus' adoptiezoon, getrouwd met mijn dochter Agrippina en vader van mijn kleinzoon.

Ze waren zo verdiept in elkaar dat ze me niet opmerkten. Ik trok zachtjes de deur weer dicht en liep het huis uit.

Aan de Golf van Neapolis is het abnormaal koud voor de tijd van het jaar – sinds mijn komst hier heeft het onophoudelijk geregend. De hemel is grijs, de zee achter mijn terras is donker. Ik ben hier alleen. Ik heb de huisslaven opdracht gegeven om mijn aanwezigheid geheim te houden. Niemand mag mijn kamer betreden, behalve mijn arts. Ik eet niet. Ondersteund door een paar kussens lig ik op mijn bank, mijn mantel fungeert als deken en mijn schild als schrijftafel. Slapen kan ik niet. Ik denk na. Ik schrijf. Ik denk terug.